

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 60 lei. în străinătate pe un an 120 lei.

BALTA

(Vezi explicația în pag. 6 și 7)

Parcuri și grădini

În ziarul „Universul” am început o campanie pentru crearea din grădina Cișmegeiului a unui loc de recreație și de plăceri estetice pentru bucureșteni și pentru cei cari trec vremelnic prin București.

Revista literară a ziarului nu poate să înlăture, din preocupările ei de competență, această chestiune și de aceea găsim astăzi prilejul să așterem câteva rânduri și gânduri despre ea.

Înainte vreme, boerii cu jupănele și jupănițele lor cercetau cu dragoste superbul parc al Cișmegeiului. Acolo erau zăfășiturile boierești și locurile de întâlnire, la verdeață, ale străbunilor noștri.

Părinții noștri au apucat și ei zile când părinții lor se adunau, oamenii de stare bună, negustori și cetățeni de starostie, ca să petreacă ceasuri libere în Cișmegeiu, pomenind de acasă dimineața în zori și înapoi de seara, în zile de sărbători, după ce s'au ospătat o zi înmăgă, cu meriele lor și cu poezia parcului înverzit.

Lucruri frumoase s'ar putea face pentru încântătorul nostru Cișmegeiu. Comitetul cetățenilor instituit pentru înfrumusețarea Capitalei are un rost important în luarea măsurilor de împodobire a parcului.

Cetățenii înșiși au datoria moraliă să propună măsuri, să dea soluțiuni, să preconizeze idei care, îmbrățișate de factorii răspunzători în această direcțiune, vor contribui, desigur, la înflorirea lucrurilor frumoase în a-

cest centru de verdeață și de flori al Capitalei.

Statui răspândite în parcuri, fântâni luminoase în puterea nopții, plantațiuni și boschete înflorite, ghirlande de flori revărsate peste statui, rânduri de serenade pe lac, răzoare de flori și bolți de trandafiri, iată un program de lucrări estetice pentru bucureșteni.

Lume se va îndrăgi atunci de Cișmegeiu. Muzici militare vor cânta superbe arii în aerul îmbătat de trandafiri, iar bucureștenele în feeria nopților de Mai, se vor plimba în cântătoare prin acest modern paradis.

Copilașii mici, în lungile zile de vară, vor avea locul lor de jocuri nevinovate, îmbătați fiind de miremele folclor și la umbra răcoritoare și parfumată a teilor.

Și astfel, nu va mai fi părăsit Cișmegeiu; nu va mai fi un sanctuar pe nedrept uitat de oameni.

Artiștii ar găsi motive de inspirație fericite, pictorii peisajii superbe, poeții poezii învocate de zănele parcului.

Hai să facem noi, cei ce stăm în jurul acestei reviste, o întovărășire idealistă pentru salvarea de ruină a Cișmegeiului. Alături de cititorii ziarului vom face falanga iubitorilor de artă, îndrăgostiți de Cișmegeiu cari vom cere bună rânduielă pentru înfăptuirea operei ce mai s'as amintim.

Iubitorii Cișmegeiului au cuvântul...

L. I.

Prunele părintelui

— Localizare după Max și Alexis Fischer —

I

— Bună ziua, d-le învățător.

— Bună ziua, părinte.

Părintele rețu :

— Inchipește-ți că sunt zilnic victima unui furt din partea unuia din elevii d-tale. Luna trecută, prunul care se află în spatele bisericii era încărcat cu fructe! Acuma nu e zi în care să nu dispară câte o prună două. Nu puteam bănuși pe bătrâna mea servitoare Stanca, fiindcă e o femeie cinstită. Eri și alaltăieri m'am pus la pândă și am observat în mai multe rânduri o mutră de copil furișându-se pe lângă pom.

— Și cui aparținea mutra asta, părinte ?

— Vai ! d-le învățător, n'ași putea spune. Nu prea văd bine, așa că n'am putut distinge urmele hoțului și fiindcă nu mai sunt tânăr n'am putut să mă iau după el.

Părintele nu intenționează să se dea vinovatului o pedeapsă exemplară, dorește numai să se pună capăt hoțiilor zilnice.

— Gândește-te, domnule învățător, la prunele mele zemoase și bune care îmi plac atâta... Aveam aproape cincisute, azi nu mai am decât cincizeci și cincisute.

II

În timpul lecției d-nul învățător nu se gândi decât să găsească un mijloc iscusit pentru a descoperi identitatea tânărului răufăcător. Se gândi chiar să întrebe de odată :

— Care e acela dintre voi care fură, în fiecare seară prunele din grădina părintelui ?

Se teme însă că elevii de frica pedepsei să nu spună adevărul.

Din când în când câte un elev vine la catedră să bâlbâie o suavă de Speranță. D-nul învățător îl fixează în ochi, astfel ca să citească în oglinda asta a sufletului, dovada furtului. E în zadar însă. Pentru a dobândi cer-

titudinea ar trebui să-și cufunde privirea nu în ochi ci în pânțele.

Ca temă de dictando, în loc să improvizeze o bucată literară despre moartea lui Mihai Viteazul, despre reforma învățământului încercată de d. Mihalache, sau despre victoriile lui Ștefan-cel-Mare, silabisește câte-va rânduri care au ca titlu : „Gustul prunele părintelui”.

„Există într'un orașel din Franța pe care îl cunoașteți cu toții (virgulă), dragii mei (virgulă) un băiat foarte rău (punct). Se comportă ca un hoț (punct de exclamare)! Se introduce pe furiș în grădina părintelui (punct). Se apropie de un prun (punct). Intinde brațul (punct). Fură o prună (virgulă) două (virgulă) trei. (Punct) Prunele îi par nespuse de gustoase (punct) Dar mâine va căpăta niște dureri îngrozitoare de pânțele...”

Incheierea afirmă că dacă hoțul ar mărturisi îndată institutorului furtul pe care l'a săvârșit, îi s'ar putea da un medicament care să-l scape de dureri.

D-nul învățător tace. Nici unul din cei cincizeci și opt de elevi nu se hotărăște să contracteze o asigurare împotriva viltetăților ducani. Unii își utilizează dipele acestea de răgaz smângăind diferite figuri pe caiete, iar alții închizând muștele în cutii de chibrituri.

Lecția e pe sfârșite, d-nul învățător recurge la o stratagemă :

— Primare voi se află unul. — prefer să nu-l numesc. — care a furat prune din curtea bisericii. N'am să-l pedepsesc eu aspru. Îi cer numai, că după sfârșitul lecției, să se ducă să ia o prună din grădina părintelui. Pentru a fi admis azi după amiază la școală, va trebui să poarte o prună reținută la gât cu ajutorul unei panglici roșii. Podoaba asta o va purta opt zile în șir, drept pedeapsă. Prin urmare aceasta este singura pedeapsă pe care o va căpăta. Ne-am înțeles ?

III

De la ora unsprezece până la două fără un sfert, d-nul învățător se felițește de ideea-i ingenioasă. Se gândește la mulțumirea pe care i-o va datora părintele, în timp ce va mânca ultimele lui cincizeci și patru de prune.

Instalat pe catedră, la ora două fără zece, învățătorul parcurge paginile gramaticii cu privire la pronume. Micul Petre își face apariția. D-nul învățător constată că băiatul poartă de gât o sforcică roșie.

— A ! A ! zâmbește el. Vinovotul e Petre.

Repede își aruncă ochii pe gramatică preferând să-și rezerve bucuria de a stigmatiza furtul lui Petre în prezența colegilor lui.

D-nul învățător citește verbele ajutoare. Un alt băiețuș își face apa-

riția și spre marea mirare a învățătorului și copilul acesta poartă la gât o panglică roșie.

— Nu se poate, se gândește el; de vreme ce Petre e vinovatul nu poate fi Pavel. Se vede că sunt în prada unei iluzii optice.

Și în timp ce se gândea ast-fel învățătorul parcurge mai departe lecția.

E ora două. Toți elevii trebuie să fie la posturile lor. D-nul învățător își propune mai întâi să închidă gramatica, apoi ușa școlii, când deodată preotul apare în prag.

— E îngrozitor, d-le învățător! Posedam azi dimineață, după cum țiam mai spus, cincizeci și cinci de prune. Acum nu mi-a mai rămas nici una.

Nu fără oare-care mândrie, d-nul învățător caută cu privirea pe Petre. Ūși plimbă privirea de-alungul tuturilor băncilor. Arhitectul le-a orânduit în amfiteatrul ast-fel în cât învățătorul să-și vadă toți elevii. În jurul fiecărui gât, pe toate piepturile se leagă o prună atârnată de o sfoară roșie.

Nunai trei elevi nu poartă nimic la gât. D-nul învățător se pregătește să-i felicite, în schimb ei izbucnesc în plâns:

— Să nu credeți că am fost mai puțini sinceri de cât ceil'alți, d-le învățător. Suntem cincizeci și opt de elevi și fiind că nu putem alerga așa de iute ca și conșcolarii noștri am sosit ultimii și am rămas fără prune.

localizare de **Const. A. I. Ghica**

Igiena Frumuseții

Sfaturi practice pentru întreținerea frumuseții și a sănătății femeine.

Ninette. Loco. — Pielea delicată se colorează repede, în brum, la razele solare.

Monia recomandă întrebuințarea unei soluțiuni de 2 la sută de *chlorhydrat de chinină în glicerină*. Cu această compoziție se unge părțile expuse la soare

O mamă. Temisoara. — Impotriva petelor de pe față și măștei pe care o cauzează sarcina să se aplice pe față pasta de mai jos și să se lase să se usuze:

Rp. Caolin 4 gr.
Lanolină 10 gr.
Glicerină 4 gr.
Carbonat de magnezie } a 2 gr.
Oxid de zinc }
M. S. A.

Georgette. Chișinău. — Aplicați pe părțile înțepate de insecte sau de țânțari, o picătură din:

Rp. Pulv. de Ipeca } a 15 gr.
Alcool }
Eter sulfuric }

MELANCOLIE

*Nespus de tainică poveste îți poate plâzmu o floare
De-ai sta alături cu mine s'ascuți povești o zi întreagă!
Dar cine să-și mai piardă vremea c'o biată foare, s'o'nțeleagă
Și să-i pătrundă desnădejdea și jalea'n clipa care moare!*

*Imi spune tainic trandafirul uitat pe-o margine de cupă,
De creanga legănată'n soare ce îl creșeuse pe'ndelete;
Și cum de-odată ca în vise a stat de dragul unei fete
Privind nedumerit din ramuri la mâna ce s'a'ntins să-l rupă....*

*De-o mână albă, diafană legată-i viața lui întreagă....
Dar dânsa l-a uitat: și-acuma își cerne plânsul de petale.
Și nu e temerea de moarte, îl bîrue o-altă jale:
Pe mâine vesela-i stăpână alt trandafir o să-i culeagă!*

*Se scutură firava floare uitată'n cupa din fereastră
Se scutură și în tăcere așteaptă clipa când să moară;
Iar tu când vei sosi pe-alături, ca dintr'o urnă funerară
Cu veștejitele petale ... vei strânge și povestea noastră....*

I. Arnota.

Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă.

APLOPOS de o carte cu acest titlu a d-lui **St. Ciobanu**

Alături de frământările și luptele cari se dau în Basarabia și care sunt rezultatul contactului a două lumi noi cari se întâlnesc, se lucrează în această provincie cu spor și cu încredere și la apropierea sufletească atât de trebuincioasă pentru încheierea hotărâtoare a tuturor românilor. Pentru realizarea acestei apropieri nu este nimic mai necesar de cât de a căuta s'arăți, că cea ce acum poate dezbină și poate produce o nepotrivire și neînțelegere, în trecut n'a fost: dar a fost o unire și o singură și aceeași tendință de a lucra pentru binele și propășirea neamului românesc. De acea lucrările îndreptate în această direcție trebuiesc salutate cu toată dragostea și toată recunoștința. O astfel de lucrare e ultima carte a d-lui Ștefan Ciobanu „Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă”. Autorul care este un cărturar moldovean iscusit și cunoscut încă de sub stăpânirea rusă și care, pentru lucrările sale îndreptate cu scopul de a găsi urme românești în trecutul îndepărtat al istoriei, a fost ales și membru al Academiei române, încearcă în cartea sa s'arăte începuturile culturale românești din Basarabia sub dominațiunea rusească.

Rând pe rând, d-sa, ne arată în ce chip s'a desfășurat activitatea culturală românească, ne arată cari au fost primele tipărituri moldovenești ce cărți didactice au fost imprimate sub dominația rusească, ce seară a avut limba românească în biserică, în instituțiile de stat și în școala basarabeană. Nu uită d. Ciobanu să ne vorbească și de teatrul românesc în Ba-

sarabie sub ocupația rusă, ne descrie câți-va scriitori necunoscuți până acum și care prin scrisul lor au susținut limba și cultura românească. Nu sunt uitate nici publicațiile periodice românești cari au apărut sub ruși, cum nu sunt uitate și alte studii rusești asupra trecutului și culturii românilor.

Intr'un volum de mai bine 340 de pagini vedem desfășurându-se toate încercările făcute de basarabeni de a-și menține limba și datinile lor, de a se manifesta ca reprezentanții unei culturi vechi și puternice și de a-și găsi un loc între cele l'alte popoare. Toate aceste încercări n'au putut străbate dincolo de frontierele Basarabiei, n'au putut avea ecoul necesar ca să se impuie, multe din ele n'au trecut nici Prutul și nu au fost cunoscute nici românilor cari au trăit o viață liberă și neatârnată, dar ele nici n'au fost făcute cu acest scop și poate de acea sunt și mai frumoase moase și mai scumpe. Isolați în masa enormă a poporului rusec, stăpâniți de un neam mai puternic și mai numeros și care nu înțelege să glumească cu supusul său, moldovenii din Basarabia, totuși, lupta cu îndârjire să-și menție limba, s'o dezvoltate, s'o înfrumusețeze. Căci legenda pe care mulți voesc s'o acrediteze acum că rușii au fost de o toleranță demnă de laudă, că ei au favorizat începuturile culturale moldovenești, cade prin nouile cercetări făcute de d. Șt. Ciobanu și publicate în lucrarea de care vorbim. Diferite jalbe și reclamațiuni din partea țărănilor și boerilor moldoveni dovedesc că stăpânirea rusească n'a fost tolerantă și că limba moldovenească ea și obiceiurile și datinile moldove-

nești au fost urmărite și persecutate de către ruși.

Se înțelege că într-o atmosferă de persecuții și de piedici cari se făceau începuturilor culturale românești în Basarabia cari n'aveau nici sprijinul necesar al fraților liberi din Principatele Unite, căci nu vedem în nici o parte a cărții d-lui Ciobanu o singură dovadă că românii de dincolo de Prut ar fi contribuit cu ceva ca să susțină mișcarea moldovenească din Basarabia se înțelege cât de prețioase sunt lucrările pe tărâmul limbei și culturii românești făcute de acei basarabeni de care vorbește d. Ciobanu în cartea sa.

Bine înțeles într-o cronică de ziar nu se poate spune tot ceea ce ar trebui să se spuie despre o carte cum este „Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă” a d-lui Ciobanu) care nu trebuie și nu poate să rămâie numai o carte de specialitate, de aceea vom veni cu spicuri din cuprinsul ei insistând asupra părților principale care trebuiesc să fie cunoscute tuturor. Până atunci o recomandăm să fie citită de toți, căci ea este un izvor nesecat de energie, ea ne arată cum un popor lipsit de sprijinul necesar, lipsit de un reazem serios, și bazat numai pe puterea lui sufletească, pe credințele lui în viitor și tare pe conștiința obârșiei lui care se confundă cu a unuia din cele mai mari și nobile popoare a știut în curs de un veac să păstreze, să cultive, să întrețină, limba, credința și gloria strămoșească.

Cărți de felul acesta ar trebui să fie în toate școlile și în mâinile tineretului, care trebuie să învețe cum s'a păstrat neștirbită comoara unui neam și cum ar trebui și în viitor să fie cultivată și dezvoltată.

Dr. I. Duseian

Plâng norii

*Bu sunt tristă, noaptea-t tristă,
Amândouă triste stăm...
Și durerea 'n noi persistă
Fără să ne revoltăm!*

*Dragostea nu mai insistă
Alte visuri să-i purtăm,
Și durerea 'n noi persistă
Fără să ne revoltăm!*

*Noaptea plânge toate plâng...
Șguduși ca de cutramur
Nourii turbați se frâng...*

*Stropi de apă 'n jos curgând
Plâng și norii într-un tremur,
Ne-a văzut pe noi plângând!*

Jenica Bordeanu

*) *Cultura românească în Basarabia sub stăpânirea rusă de Ștefan Ciobanu membru al Academiei române. Editura „Asociația Uniunea Culturală Bisericească din Chișinău 1923. Prețul 60 lei.*

FILATELIA

Mărci românești foarte rare

Suntora în măsură să arătăm cititorilor noștri numărul fiecărei valori din renumitele mărci *Cap de tou*, unele dintre cele mai rare din Europa, în câte exemplare s'au scos.

Vor deduce singuri cititorii noștri de ce unele sunt atât de prețioase, — căci valoarea lor se află în proporție cu numărul tirajului. Cu cât s'au emis mai puține cu atât și valoarea lor este mai ridicată.

Unele dintre ele au atins chiar prețuri foarte mari — trecând de o sută de mii lei, — după cum desigur sunt și alte cari sunt foarte estime.

Reproducem mai sus două din ele — aceia de 27 parale din prima emisiune și aceia de 3 parale din emisiunea a treia.

Emisiunea I 15 Iulie 1858.

27 parale, negru pe rose pat. 3691 exempt.
54 „ albastru azur pe verde 4772
81 „ albastru pe azuriu 709
(cele mai rare)
108 „ albastru pe un toz violet. 2584

Emisia II 1 Noembrie 1858. Au diferite nuanțe căci sunt unele pe hârtie azurie, albă și gălbue.

5 parale negru pe azuriu 7008 exem.
40 „ albastru „ 28,032
80 „ roș „ 13,056
5 „ negru pe albă și gălbue 9,024
40 „ roșu „ 49,968
80 „ roșu „ 33,960

Cliseele de mai sus ne-au fost puse la dispoziție cu amabilitate de d-nii Birner din Calea Victoriei.

Sfătuim pe toți cititorii noștri cari sunt începători în materie de filatelie să ne scrie ca să putem să le dăm părerile noastre cu privire la reușita scopului ce și-au propus.

Le putem arăta modul cum să-și formeze colecția lor sau de a îmbogăți colecția.

Avem pentru ei putința de a le pune la îndemână avantajos serii de mărci.

Cum s'au inventat mărcile poștale

Intr-o zi, la un han sărăcăcios din Anglia, factorul aduse hangioaicei o scrisoare pentru care cerea o taxă de 2 șilingi. Aceasta se petrecea în anul 1837. Femeea cercetă plicul, întorcându-l pe ambele fețe, apoi spuse factorului: „nu pot să plătesc 2 șilingi pentru o scrisoare, e prea scump, refuz primirea”.

De față era și un călător, Rowland Hill, om bun la suflet. El, crezând că face un bine hangioaicei, plăti cei 2

șilingi factorului, dar marea-i fu mărtașă când a observat că această femeie, aruncă scrisoarea pe masă, fără măcar să o deschidă. — Mirat, Rowland Hill, îi atrase atenția asupra scrisorii.

„La ce bun să o mai deschid, îi răspunse, numai adresa m'a interesat. Fiul meu este însurat în Scoția și ca să nu mai plătim taxa pentru scrisori, m'am înțeles cu el ca fiecare membru din familia lui să scrie câte un cuvânt din adresă. În felul acesta, numai citind adresa știu că băiatul meu, noră-mea și cei patru nepoți ai mei, sunt sănătoși. Aceasta e tot ce mă interesa și nu am vrut să plătesc taxa, de oarece în plic nu e nimic scris”.

Această mișcătoare înșelătoare, l'a făcut pe Rowland Hill, să înțeleagă că taxele atât de ridicate pentru scrisori constituie o piedică la vulgarizarea poștei. În consecință, el a propus guvernului englez să înlocuiască taxa pe distanță, cu o taxă fixă și pentru a simplifica încasarea acestei taxe, să se pună în vânzare de către stat mici pătrățele de hârtie, împodobite cu diferite desene și pe cari, cel ce vrea să trimească o scrisoare, să le lipească pe plic.

Astfel, s'au inventat mărcile poștale în Anglia, anul 1840 și mai târziu, sistemul acesta a fost adoptat de mai toate țările: Franța 1849; Spania 1850, Germania 1852, România 1858, etc....

Bibliografii filatelice

The China Journal. Ianuarie. 45; *Shih Tiao Hu Fung, Tung Ssu Pai Lon*, Peking, China.

Sächsisches Briefmarken Zeitung, an. 7 No. 8 Aprilie. Redacția Colditz-Sachsen.

Philatelia. Martie. Fontanella, 7; Entresuelos. Barcelona.

Parisiana Mai, an 4 No. 4. Editura Andre ferrain 49 Rue de l'Hotel-de-Ville, Gonesse (Seine et Oise) France.

La Revue de l'Univers, an 3 No. 14 Aprilie. Boulevard Pasteur. Paris.

Din valurile gândului

E mai bine să ai multă stăruință și adâncă experiență, decât un remarcabil spirit și o vastă capacitate.

Nici într-o direcție nu poți reuși, fără destulă stăruință și încordată muncă.

Energia și curajul, când le întrebuițezi cu prudență, te fac să realizezi ce îți părea cu neputință.

Alexandru I. Șonju

Impăcare

Inchise cartea, neputând citi, și sprijinindu-și capul pe jilț, rămase cu privirea în gol. Era abătută; sufletul și-l simțea sfâșiat de durere, căci o rălise ca tălșul unui pumnal vorbele lui Nicușor, care acum dormea: „Mamă, mi-e dor de tata... De ce nu mai vine acasă, mamă? Cu ce l-am supărat noi? Nu ne mai iubeste? Spune unde să-l găsim?”

Șoptise vorbele acestea cu multă dulceață în glas, ca atunci când faci o rugăciune în fața altarului, și în ochii albaștri răsăriseră două lacrimi mari, arzătoare, pe care le șterse încetinel, pe gânduri. Iși culcă apoi capul pe pieptul ei, și tăcu oftând. Copilul se gândea dornic la tată-său, căci nu-l văzuse de doi ani, dela despărțirea lor, suferind de dragostea ce pierduse prin plecarea lui din casă, pe care nu și-o putea explica...

Nicușor se culcă trist: așa se culca de câteori o ispita de tătăl lui...

I-a răspuns ea ceva lui Nicușor? Nu! A tăcut. A tăcut ca o vinovată, și sufletu-i tremura de-o remușcare sfâșietoare; în toată ființa ei tânără simțise o sguindire crâncenă...

Și acum cugeta la viața ei de odinioară. Se luaseră din iubire. Trăiau liniștiți, fericiți. Andrei, bun, îngăduitor, își făcuse din Nina lui o iocană, căreia îi mărturisise gândurile, temerile și planurile pentru viitor. Veni copilul, și încunună căsnicia lor cu o bucurie nouă. O sărbătoare le era viața, și căminul lor, ascuns în mijlocul unei grădini de liliaci și salcâmi, departe de sgomotul orașului, era un cuib cald și scump. Dar traiul acesta prea intim, lipsit de zarvă și emoții, plictisi pe Nina și, curând apoi, casa lor se deschise larg prietenilor. O viață nouă... de intrigă, de bârfeli, de cântece... Andrei însă suferea. Vedea cu groază cum Nina, furată de

plăcerea vieții luxoase, se depărta de sufletul lui, de casa lor, de avutul care se prăpădea din zi în zi. Balurile și seratele se țineau lanț. Și durerea lui creștea și mai mult, când luă seama că Nina făcea ochi dulci unui tânăr, care cânta din vioară pătimas, știa să vorbească frumos, avea mișcări teatrale, cari amețeau sufletele naive...

Intr-o seară, după ce plecase lumea, Andrei îi vorbi cu glasul tremurat:

— Nino... unde vrei să ajungi cu viața asta? Nu pricepi tu că...

— Ce anost ești, Andrei! Mă plictisești grozav...

— Eu te plictisești? se răsti Andrei. El nu te plictisește?

— Nu!... căci-mi-este drag...

Vorbele acestea căzură ca un trăsnet în sufletul lui Andrei, zăpăcindu-l, îngrozindu-l.

El înțelese că nu mai era nimic de făcut, că izbucnirea ei scoate la lumină adevărul, că era în casă o sarcină, o piedică. Iși luă pălăria și eși ca o furtună...

De atunci erau doi ani și Nina nu-l mai văzuse.

Intâmplarea aceasta se trămănta acum prin mintea ei, ca într'un vârtej.

Vai, cum îl lăsase să plece? Cum nu l-a oprit? De ce nu l-a mărturisit atunci că e nevinovată; că într-o clipă de rătăcire și nesocotită scăpase niște vorbe grele; că ea e numai a lui și numai pe el îl iubeste? Ce copilă fusese!

Și se gândi apoi la Nicușor, care suferea. „Mamă, mi-e dor de tata”...

Nu era oare în vorbele acestea calde, strigătul și chemarea inimii ei? Nu era în dorința aceasta, setea sufletului ei? Cum l-a lăsat să plece?... Și începu să plângă.

Când își tănălă capul, Nina zări discul lunii, care cernea în casă o pulbere fină de aur, și-și aminti de usele nopți, în care

Andrei, plimbându-se cu ea prin grădina plină de frunzișuri, îi vorbea de copilăria și visetele lui dragi, de unele proiecte pentru mai târziu. Ce fierbinte și înflorât îi era glasul! Ce inspirată îi era fața! Ce frumoși îi erau ochii în serile acelea de mărturisire! O lumină vie strălucea în ei, ca o pânză de argint...

Nina se apropie de patul, în care dormea Nicușor, și-l sărută pe frunte. Privindu-i chipul, tresări. Cum semăna cu Andrei!

Desprinsese din perete portretul lui și căută amețită, rănită de moarte, când la copil, când la figura lui Andrei. Niciodată nu băgase de seamă atâtea asemănare între unul și altul! Ca două picături...

Dar portretul îi căzu din mâini, căci în liniștea casii pătrunse, de undeva, de departe, mormurul unui clopot. Se auzi ră, apoi și alte clopote, cari răsunară mai puternic, vind, înflorind împrejurimile. Noaptea Invierii!

În sufletul Ninei cobori o evlavie blândă, care îi mări și mai mult remușcarea. Gânduri bune, gânduri de o viață nouă, se deșteptară acum în cugetul ei, o înălțau d'asupra lucrurilor omenesti, îmbătând-o ca parfumul unui buchet de roze proaspete...

Și clopotele sunau mereu, vestind Invierea...

Nina se îmbracă, eși, o luă grăbit către biserică Sf. Gheorghe din răspântia străzilor, unde știa că se duce Andrei în fiecare an să se lchine...

Sbura, și sufletul îi ardea de un dor nemărginit, de o iubire aleasă, curată, mai puternică de cât aceea de odinioară când s'au cunoscut; iubire renăscută cu avânt în noaptea Invierii, în suspinele clopotelor, sub razele lunii, în lumina amintirilor... „Mamă, mi-e dor de tata”...

Intră în biserică cu inima bătându-i ca la o pasăre speriată, și începu să cerceteze lumea din juru-i. Fum de tămâie învăluia în ceață mulțimea. Glasuri se molădăiau, ridicându-se calde către boltile înalte. Lumânările

clipoteau, în fața altarului, ca stelele pe tărâa cerului.

Și clopotele sunau mereu, vestind Invierea...

Nina întrezări pe Andrei într'un ungher al bisericii și, ca mână de o putere uriașă, împinse în lături mulțimea din cale-i, se infipse înaintea lui, îi luă mâinele, în mâinele ei tremurânde, i le strânse cu sete, și-i zise plângând:

— Cristos a înviat, Andrei!

Megeau acum pe stradă tăcută. Nina pășea lângă Andrei, încă sfioasă și turburată. Nu euteza să se uite drept în ochii lui, căci Andrei tăcea. Ea era prea mult vinovată... Ochii lui Andrei erau plini de o melancolie dulce, care dădea feții lui palide un aer de suferință potolită, invinsă; și mahnirea asta pe Nina o nimicea, o dispera...

Nina vedea acum cât îi făcuse să sufere! Dar o va ierta?

Intrară în casă, tot tăcuți, chinuți de gânduri. Prin lumina dimineții, Nicușor se zăria, în patul lui, dormind cu fața în sus, cu mâinele puse sub căpătâi, cu pletele-l bălane și crețe revărsate pe brațe, cu pieptul desgolit...

Andrei îi luă capul între mâini și-și lipi buzele lung, cu pasiune, pe fruntea albă a copilului.

Nicușor se trezi și un țipăt svăcni în casă:

— Tata! A venit tata! și sări de gătul lui Andrei, înebunit de bucurie.

Nina căzu în genunchi la picioarele lor, acoperindu-și fața în palme. Dar Andrei o ridică și Nicușor îi apucă de gât; și, apropiindu-i, începu să-i sărute, pe rând, pe ochi, pe gură, amețit, îmbătat...

Soarele răsărind, îi învălui într-o cunună de roze aurii, și le mângăie chipurile brăzdate de lacrimi...

Ioan Stroe

FULGI DE SOARE

Fuga sclavului

Da domniță!... Floarea mândră, răsădită pe răzorul amintirii tale, noaptea, legănându-se ușor, plânge în pașnica neapere ca o umbră fără umbră, și durerei nepricepute țese-n calea tuturor:....

Trec pe lângă ea, o mângâi câte odată o întreb ce are: dar privirea-i se desnodă tot mai tristă-n ochii mei: parca-ar vrea să-mi șoptească marginile amarăciunii, ce se strâng de un timp de vreme, peste voalul frunții ei...

De o vânt, în vânt se apleacă, de e soare, ofelirea se așterne peste trupu-i ca o pânză de îngropare; nici în umbră, nici sub rouă nici răzorul nu-i mai place: dintre toate, ea-i domnița, cea mai neînțeleasă floare...

Când răsună-n miezul nopții: de cântări, în larg, poiana, toate florile din luncă, smulg din zâmbetele lor, parfumări, și le destramă, peste culmi și peste ape, numai floarea ta domniță, doarme, plânsă pe răzor...

Nu-mă pedepsi domniță, sânt acelaș sclav în mintea-mi, nu păstrez de cât robia zâmbetului tău; mă doare, ofilirea fără de vreme; neștelesul ce se încinge ca un ropot și ngenunche până la „Târână” mândra floare...

De-ași cunoaște vre-un descântec, prea îndrăgita mea stăpână, floarea ta înbolnavită ar simți tămăduire; dar pășind pe lângă dânsa, noaptea-n miez și-n zori de ziuă, din-al plânsetelor game trece în gândul meu, mahnire...

Și neputincios, domniță, sclavul tău, rămâne-o umbră, printre flori necercetate, fără-a mai avea cuvânt;

doar la marginea îngropării unde-o fi să-mi fac popasul, sub tălășul urmii tale, pe lângă bătaile de vânt...

George Nutzescu

La ce bun?!

Când te arăți s'ralucitoare
La geam, ca să te vadă mal des,
Din zâmbe u-ți pln de 'nfeles
Imi fâure c o sărbătoare,
In care cllpe dulci imi ț's.

Din zâmbetu-ți o poezie
Fără sfârșit am plâsmult,
Și fiindcă-i fără ae sfârșit
Va ține-o 'ntreagă veșnicie
Făr' a o fi mărturisit.

Căci, a fi scrisă nu să poate,
Fragmente iar nu pot s'o spun;
— Mai face poate și nebun
De nu spun versurile toate,
Ș'atunci iubit-o la ce bun?!...

St. Dolacampina

DE NECREZUT

*Te-am văzut ieri te-am, văzut
Sub cireșul înflorit,
Eu credeam că ai murit.
Flori din ramuri tot ningeau.
Clăpele treceau, treceau
Ca un vis de necrezut !...*

*Te-am privit ieri, te-am privit
Ca pe moaște, ca pe sfinți,
Ca pe un fecior de prinți;
Inima ți-am dat în dar,
Dată ți fuse în zadar,
Iar într'insa ai lovit ! !...*

*Și am plâns eri și am plâns,
Sub cireșul înflorit...
O mai bine-ai fi murit,
Mii de flori, mii te-ar fi nins;
Rămâneam c'un dor aprins;
Dar eu sufletul neștrâns*

*Te-am văzut eri, te-am văzut,
Palid și îmbătrânit:
Parcă-un veac ai fi trăit!
Mi-ai părut ca un strein,
Trist, nepăsător, hain...
Vis urât de necrezut !*

Smara

La moartea unei fecioare !...

— Duduța Dragomirescu —

Atât de tânără, atât de fragedă, atât de dulce și „cum nu mai este”, ai plecat spre Universala Înălțare, în marș triumfal ai pornit spre ceruri, cari, de frumoasă și de neasemănată ce ai fost, te-au răpit pământului !

Te văd încă cum dat mi-a fost să te văd și nu te-aș mai fi văzut, și adânc te-ai înfipt în mintea-mi roabă-ți și în inimă, palidă frumoasă gingașă floare de crin, pânguită de seceta morții, stând rece și nemișcată, dureros înțepenită în ungherile strâmte și veșnice ale morții, cu mâinile subțiri, fine și albe cruce la piept, cu ochii adânc închiși, ale căror dulci și răscolitoare lumini s-au stins pentru totdeauna, — luceferi stinși și fără de noroc — din cerul unei vieți fără prihană atât de puțin și scump trăită; cu genele lungi, de orientală... înțelenite pe cearcănilor sure din jurule; gura, floare uscată, din care a curs mierea vorbeii tale, ușor crispată de tristul și supremul zâmbet al ceasului din urmă. Fruntea netedă sub care atâta înțelepciune a trăit până a nu fi murit, acum înghețată cu floarea de lămâiță, pe care s-a întins solemn trista mărăție a eternului repaos fără de vise.

Și în alb înveșmântată, — mireasă fără de prihană, — cu flori peste tot,

flori din belșug, florile primăverii cu cari te-au troenit pietatea și iubirea sfâșiatelor inimi cari ți-au săclătorit nunta-ți tristă și veșnică cu cirescul mire !

Și eu, ... te-am plâns cu lacrimi discrete și multe, isvorâte din zăgazurile desfundate ale profundeii dureri cu care stălp de aur, neclintit, purate-voi în gândurile și aducerile mele aminte, cu cele mai dureroase lacrimi din viața mea, și să te cred dusă și pentru totdeauna, nurni vine că prea tânără, prea frumoasă, peră isvor de viață și prea scumpă și prea trebuitoare vieții ai fost !...

Și în jalea nesfârșită și nebună a lor tăi, cari pe tine singură te-au avut, de acasă te-au plecat, culcată dusă în culcușul racliei atât de încăpătoare ție, care merită ai fi fost să împărătești lumea toată, — îngropată în flori și în pologul durerii fără de margini, — și casa-ți pe care ai imobilat-o cu ființa-ți vie atât de neprețuită, pustie în urma-ți a rămas, atât de pustie, și de tristă și de năruită, pare-că, ca o moară părăsită și pustie în care stocul apei a secat !...

Răpus de durere adâncă, am închis câteva clipe ochii, și într'o dureroasă reverie, te-am văzut pare-că aveau luată pe brațe de serafimi înaripați, cari cu două zile în urmă, în ceasul cel mare, s-au scoborit din cer, căutându-ți sufletul pe care ți-l-au luat și ca pe o pajură domnească l-au dus sus în cerurile eterne, să-l depună deadreptul în sânul lui Dumnezeu !...

Ai tăi, gârboviți de durere, și cu noi toți, până la groapă te-am dus, plângându-ți cu înfiorare la căpătâiu, și pământului ai fost dată, scumpă printre scumpe și frumoasă printre cele mai frumoase !

De unde ești regină a morții, te îndură, ... trimite, din haosul împărăției lui Dumnezeu care, ți s'a dat, mângâere acelora ce nu te pot crede dusă și pentru totdeauna.

Floare rară, rămâi, cum ai fost, în etern înfloritele grădini ale lui Dumnezeu !...

Petru T. Gădel

1923, Aprilie-Huși.

In luncă...

*In răchizele din luncă
Cântă păsările 'n cor,
Cântă 'n mine tainic dor,
Dor de luncă, dor de ducă.*

*Pe sub ramuri umbritoare
Curge râul voluptos,
Al meu suflet e setos
După sănuri de fecioare.*

Simon Udre cu-Bălești

J. H. ROSNY

BALTA

— Vezi ilustrația din pag. 1 —

Se sfârșise o zi din Septembrie. Pe brâul firmamentului grămădirea norilor întuneca strălucirea amurgului. Licăriri amăgitoare se ridicau de pe pământurile umede, o ceață înconjura capetele arborilor, și totuși o coloare cireșie răsări pe zenit.

Bătrânul încetă d'a mai cosi iarba; își curăță încet uneltele și le puse pe umăr. O porni d'a lungul drumului argilos. Tălpile late ale încălțăminteii sale plescăiau pe poteca norioasă.

O biserică își plânse vecernia. Lumina îngălbeni peste câmpiile jaluice. Câteva ferme își arătau negrețu lor și la una din ele, cea mai îndestulată, vibra o flacăra de aramă gălbue, o lampă gata pentru ceasurile nopții. Câini răgușiți împrăștiu lătrături prin spațiu. Și bătrânul merea înainte tropăind stăruitor !

În cenușa zilei care se topea, încă o colibă. Era de beton, sub un acoperiș de gresie, destul de solidă, cu obloane de stejar, cu ușă de asemenea, dar fără geamuri, golană ca vai de ea. O streășină pe care crescuse mușchii își întindea marginile ei, și de desubt dărdăia un băețas de cinci ani. Pe cap avea puțin păr, ochii îi erau visători și trupul l'avea băgat într'o cămașă lungă, de pânză groasă, albăstrie la față. Nu se mișca fiind că avea picioarele-i goale legate cu fire de iarbă.

Bătrânul îl dete la o parte de dinaintea ușii, scoase cheia și o odae săpată în pământ își deschise încăperea. O sobiță de zid era așezată în fața căminului, două așternuturi de frunze erau trântite prin colțuri, și o masă sărăcăcioasă, trei scaune și câteva oale lângă o ladă. Ce mai rămase din opaițul întru câțva luminos îl puse pe masă funebru.

— Intră, îi strigă glasul aspru al bătrânului. Copilul intră sfios. Atunci, descizând lada, bătrânul scoase o bucată de pâine de secară, câteva bucățele de brânză, din care el luă trei părți și ce mai rămânea le dete copilului.

Și aceste două ființe începură să mănânce.

Sub privirea bătrânului, băiatul dărdăia mereu. Privirea îi era sticloasă, nemișcată pornită dintr'o față posomorită, barbară. Obiceiul acestei hoții era la el vechi. Dinții tineri încă, mușcau înversunați din pâinea neagră, mușcau ca să se despăgubească de tainul ce-i lăsase băiatului. Iar sărăcutul, un orfan, ghemându-se să se facă și mai mititel își potolea foa-

abia îndrăsuind să mănânce firimituri.

— Mă sărăcești, mă sărăcești! zise bătrânul clănțenind din dinți ca un sălbatec.

Copilul se dete înapoi cu spaimă, încetă pentr'un moment să mai mușce din merinde, învărtidu-și nervos ochii roșiți. Căuta să-și ascundă căpceanul lui lipsit de păr. Bătrânul continua să-l pironească cu ochii lui sticloși, neînduplecați. Și odaia dărăpănată, fără altă podeală decât pământ bătătorit muced și jilav, cu aceste două vietăți mizerabile, era mai tristă de cât o criptă.

Erau rude cu toate acestea, el bun și cel l'alt nepoțel. Bătrânul, la moartea fiului său, nădăjduia să pue mâna pe moștenire. Dar creditorii luaseră tot din averea rămasă. El luase din moștenie numai copilul, o povară. Muncitor cu ziua, își puseze d'o parte ceva, după lungi și grele economii. Și acum, sufletul lui aspru de țaran se întoarse cu ură în contra copilului.

După atâtea ani de calicie, după atâtea vreme de iad el cheltuia pentru gură cât mai puțin se putea din ce câștiga, ca să pue d'o parte în gaura ascunsă, știută numai de le, iată că, pe lângă al lui se mai adăogă și alt stomac rău făcător.

Din primele zile ținu pe copil mai nemâncat. Din nenorocire, aruncat afară la ușă în fiecare dimineață, mica ființă hoinară, sălbătăcită, fu într-o zi întâlnită de medicul locului. Și hunicul fusese chemat să se înfățișeze, fiind amenințat cu închisoarea dacă mizeria copilului va rămâne stăruitoare. Ași că trebuia să hrănească mai bine, să îndoape mai mult gura parazitului. Astfel că bătrânul socotea nedrept să mai existe acest copil.

Visând în fiecare zi să scape de el, de două sau de trei ori, la slujba liturghiei, stătuse de vorbă cu D-zeu. Dar bunul D-zeu nuri lua buturuga asta din drum. La fie care masa, dimineața și seara, sufletul bătrânului se înăcrea, se umplea de furie sălbatică. Firește că ideea să-și facă singur dreptate, îi trecuse mai de multe ori prin mintea lui greoaie. Dar era greu. Tebuia s'o săvârșea-că departe, prea departe de casa lui și să fie nelipsit la munca lui din toate zilele.

Se înoptase bine; prin ușa dată de perete numai venca nici o rază de lumină. Mititelul se cocoțase pe culcușul lui de frunze, în tăcere și începuse a i se auzi răsuflarea potolită a somnului. Bătrânul stetea deslept mai mult ca mai înnainte. Dove-o două-trei ori cășunase în întur necer. Se ridică în fine din locul pe care se ghemuise și se dus spre ușă.

Intre acestea, luna, înnecată în

straturi de noroi, eși iar la iveală. În negura melancolică, răzbiră câteva raze rătăcite. Treptat, cu cât se arăta rotocolul lunii, o lumină slabă se revărsa peste câmpie. Ceală se risipise de adieca'unui curnt cald pornit din apus. Iar bătrânul privea lung la aceste schimbări ale atmosferei.

Privea și se gîndea că, peste câte-va ore, din cerul luminos acuma va cădea o ploaie deasă, o ploaie care va șterge toate urmele pașilor de pe poteci.

Pentru a-l întări în gândul acesta analiza, din instinct, forma norilor, se asigura de direcția vântului, mirosea aedul. Și practica lui bătrână, pe jumătate animalicească și pe jumătate omenească, îi asigura exactitatea calcului.

(va urma)

GANDURI

Un ideal în viață! E o necesitate tot atât de mare, tot atât de imperioasă pentru suflet, cum pentru trup, e hrana lui.

A trăi pentru ideal căruia să-i jertfești din gândurile tale pe cele mai bune, întreaga ta putere de voință, toate acele izvoare de tărie ce ți le dă mintea, inima și brațul, iată tot înțelesul vieții, căreia i-ar lipsi altfel, nu farmecul, ci însăși rațiunea de a fi.

Dacă numai astfel se poate concepe existența izolată a individului, cu atât mai evidentă apare rațiunea unui ideal, în viața colectivității, căreia îi aparține.

Istoria omenirii, e martoră că acele dintre popoare cari, în calea desvoltării lor, au urmărit un ideal, au trăit și s'au înălțat până la splendoare, dar au trebuit să dispară atunci când s'au despărțit de el.

Căci ce este un ideal?

E năzuința spre perfecțiune, visul de glorie și mărire, limanul mântuirii spre care se întind înfiorate brațele, cerșind lumina binefăcătoare a adevărului, a frumosului, și a dreptății!

Ce ar însemna dar, existența noastră, dacă singura ei năzuință ar fi, traiul comod și îndestulat de azi pe mâine, neîncălzit de niciun scop mai înalt, de niciun ideal?

Sau dacă generațiile, în loc de a ține nestinsă flacăra idealului, pe care alții l-au lăsat murind cu icoana lui în suflet, în loc de a duce mai departe lupta pentru izbândirea lui, și-ar mărgini dorințele în cercul unei strâmte existențe, cerând vieții, nu onoareau nei lupte, ci bucuria și desfătarea zilelor frumoase și acelea pregătite de jertfa altora?

Ar mai exista vre-o putere altă care să mai poată strânge laolaltă, pe acei cărora drept moștenire, ei lasă trista goliciune a unor suflete secătuite, în loc de acea credință sacră, singura ce poate încălzi și aproia inimile, credința într'un ideal?..

G. Savin

Povestire musulmană

— După Lafcadio Hearn *)—

...Mărire creatorului tuturor, a căru taină tuturor rămâne taină; care toate fapăturile sale le-a însemnat, ca numai el să vadă semnul; care-i sufletul sufletului; care-i ascuns undei ascuns și dacă taina cerurilor s'ar deschide nici chiar cei 10 mii de ochi nu l'ar putea contempla. Dar soarele în fiecă seară își întoarece fața către răsărit, în semn de adorație către el, și în fiecare lună se împrăștie din strălucirea mării sale. Oceanul își ridică valurile, ca să-i caute gloria; focul se înalță către el; vânturile murmură din tainele sale și în cumpăna dreptății, chiar un suspin al lui își are greutatea.

În cea dintâi carte a lui Gulistan, care vorbește de purtarea regilor, se spune că un monarh persan a osândit el însuși pe un prizonier de război să fie omorât.

Și prizonierul, care era încă în toată strălucirea tinereții și în plină desvoltare a puterii, se gândea la zilele, pe care le-ar fi putut trăi, la frumusețea pe care ar fi putut-o alinta, la fericirea pe care ar fi putut s'o cunoască, la nădejdele abia înnugurite care ar fi putut înflori. Se gândea la toate acestea cu amărăciune. Ne văzând în fața lui decât noaptea oarbă — fără lună — a morții, se gândea la soarele care pentru el nu se va mai înalța. Și cu înversunare începu să blesteme în limba lui neînțeleasă pe rege.

Oh, blestemele! Știți ce spune proverbul:

„Cel ce se spală pe mâni de viață, acela tot ce are în inimă, spune“.

Văzând regele strășnicia condamnatului, care spunea, spunea mereu cuvinte neînțelese, cu glas aspru se adresă primului vizir:

— Ce zice, căinele ăsta?

Vizirul răspunse:

— Repetă, stăpâne, cuvintele cărții sfinte.

Aud cuvintele Profetului, care îndeamnă pe cei necăjiți să-și înăbușe furia, ca să capete mângâierea lui Alah.

Regele simți cum i se înoaie în

*) Lafcadio Hearn are nenumărate povestiri adunate din toate părțile lumii. Literatura aceasta simplă, naivă, dar puținunoscută europenilor, e apreciată mult în Franța, în Anglia în Belgia și e caracterizată ca literatură exotice.

ma, para furiei se stinse și fu cuprins de milă și ordonă ca condamnatul să fie iertat.

Dar regele mai avu un vizir, cu ochi șireți și răi. Acesta știa toate limbile pământului și erea mereu dornic de a înainta, infundând pe cei cari stau în cale.

Cu înfățișarea unui derviș care se roagă, acest al doilea vizir spuse :

— Nu stă bine, stăpâne, sftenicilor cari se bucură de încrederea regală, să mintă, cum a mintit primul vizir.

Mizerabilul acela condamnat n'a împărțit adineaori nici un gând pios, ci dimpotrivă a aruncat numai blestame asupra ta.

Sprâncenele monarhului se înfruntară și îndreptându-se către al doilea vizir zise răspicat :

— A răsunat mai plăcut în urechile mele minciuna primului vizir, decât adevărul din gura ta uscată. El mi-a spus minciuna cu gând bun, tu mirai spus adevărul cu scop șiret. Mai bine minciuna pentru o faptă bună, decât adevărul, aducător de rele.

Pe acela l'am iertat și nu-mi voi întoarce cuvântul. Iar pe tine să nu te mai văd în ochi. Piei.

Trad. de Adina Bratu

MICH L PROVINS

Prietenul casei

— Urmare și sfârșit —

Périllot. — Dar de d-na Gérantel ce se mai spune ? Sărmana femeie, nu e chip să aibă și ea un amant fără ca tot orașul s'o știe.

Amédée. — Se aude că va pleca în curând dela noi. Alceva mai nos-tim : D-na Gaston și'a schimbat iar servitoarea.

Périllot. — Pentruce ?

Amédée. — Pentrucă a prins-o pe asta cu bărbatu-său. Și știi pe cine a adus în loc ? E o halima : a adus o negresă.

Périllot. — Ei știi că are haz ; eu sunt sigur s'o să dea și p'asta afară, pentrucă negresele au niște calități (râde șgomotos).

Cécile. — I-a mai taceți cu glumele răutăcioase, vorbiți ca și cum n'ași fi de față. Mai bine să-ți dau doctoria calmantă.

Amédée. — Să vă ajut și eu la prepararea doctoriei.

Périllot. — Cu voi amândoi nu mi se urăște niciodată.

Amédée și Cécil prepară doctoria pe care i-o dă într'o linguriță... În acest moment intră

Bourdel și rămâne mirat în fața tabloului familiar.

Bourdel (ironic). — Frumos tablou familiar.

Périllot. — Ah ! uite și căpitanul ! ce mai faci Bourdel ?

Bourdel (răutăcios). — Bine ! (sa-

lutând pe Cécile și Amédée) Doamnă, Domnule.

Périllot. — Nu prea pari bine dispus. Cine te-a mai supărat ?

Bourdel. — Eh ! prostiile altora.

Périllot. — Și asta te supără ?

Bourdel. — Ei, ba nu ! Cunosc oameni cari se pretind inteligenți, cari văd oarecari lucruri nepermise, și cu toate acestea sunt chiori.

Périllot. — Nu te înțeleg.

Bourdel. — Nu mă miră... !

Cécile (către Amédée). — N'am mai văzut om nesuferit ca Bourdel. Decâte ori vine pe la noi nu face altceva decât să vorbească de rău pe unii și pe alții.

Périllot. — Îmi pare bine că ai venit, luăm masa cu toții și pe urmă facem o partidă în patru.

Bourdel (răutăcios). — În trei o jucați mai bine...

Périllot. — Haide, haide, nu mai face mofturi.

Bourdel. — Nu rămân, astăzi e Vineri. Voi mâncați dulce și eu postesc Vinerea. — așa m'am obișnuit. (Cécile zâmbeste). De ce râdeți conită, de obișnuința mea ?

Cécile. — Ba nu căpitane, râd de ce mi-o spus Domnul Amédée.

Bourdel (jignitor). — Da da, trebuie să fie grozav de interesant ceea ce spune Domnul Amédée.

Périllot. — Ia lasă-i în pace, omule ! Ce te privește pe tine dacă Cécile și Domnul Amédée se distrează vorbind. Știi că ești curios. Eu găsesc foarte natural. Ei sunt tineri, noi suntem bătrâni ; ce-i interesează pe ei ceea ce vorbim noi ? !

Bourdel (decis să-i spună tot adevărul). — Așa ? Vreau să-ți vorbesc între patru ochi. Te interesează mai mult decât îți închipui !

Bourdel. — Nu... nu mai am răbdare.

Périllot (către Cécile și Amédée). Dragii mei, vă rog faceți o plimbare prin grădină. Bourdel ae să-mi comince ceva foarte important între patru ochi ; nu vă supărați !... vă rog.

Bourdel. — Puteți să întârziati mai mult.

Cécile (către Bourdel). — Dragă căpitane, te rog să nu-mi obosești prea mult bărbatul. Fii cât mai scurt.

Périllot (petrecând cu privirea pe Cécile și Amédée cari ies în grădină). — Ce dragălaşe și bună e...

Bourdel. — Da... da... dar...

Périllot. — Nici n'apuc să cer ceva, că mi-a și ghicit gândul... Pe lângă toate acestea, totdeauna cu zâmbetul pe buze și bine dispusă... o camaradă și o soră imposibil de schimbat.

Bourdel. — Și cu toate acestea va trebui s'o înlocuești.

Périllot (nedând atenție la cele spuse de Bourdel). — Iar Amédée este un băiat plin de atenție și îndatoritor.

Bourdel (izbucnind). — Oh ! pentru

numele lui Dumnezeu, ești un bou...

Périllot. — Poftim ?

Bourdel. — Pe cât văd ești legat bine la ochi ; în oraș nu se vorbește decât de voi. Până acum un sfert de oră nu credeam nimic, dar adineaori, trecând pe stradă am auzit... i-am văzut îmbrățișați în grădină Iată ceea ce vream să-ți spun între patru ochi. Ei, acum înțelegi, nevastă-ta este, a manta lui Amédée !

Périllot. — Ei bată-te norocul să te bată, credeam că cine știe ce noutate îmi spui !!! Păi tu crezi că eu nu știu... Am aflat chiar din prima zi când a venit în casă !

Bourdel. — Cum ? Tu ? și... ?

Périllot. — Ce te miră ? Din noi doi, tu ești cel mai prost. Crezi tu că ași îndrăzni să mă lipsesc de Cécile, de ajutorul ei, de obișnuința cu ea, de intimitatea dulce, și în sfârșit de tot ceea ce face din viața mea de invalid o viață plăcută și bună, sub pretext că ea, ființă tânără și plină de sănătate, iubește pe Amédée — după cum e și natural — și găsește la el o dragoste pe care eu nu i-o pot da ? Ași fi un mizerabil ! Numai oameni ca tine, răi și căinoși la suflet, dau importanță la astfel de lucruri ! Judecând drept, Cécile, îmi fură ceva mă lipsește de ceva, iubind pe Amédée ? Nu dragul meu. O dragoste între mine și ea, ca aceea dintre ea și Amédée, nu i-o mai pot da. Și la urma urmei, pentru numele lui Dumnezeu, de ce să dăm atâta importanță unui fapt atât de mărunț ? ! Noi, cei bătrâni, cari ne-am trăit traiul, de ce să fim mai pretențioși și mai absurzi decât cei tineri ? După cele văzute și trăite, ar trebui să privim viața sub alt aspect ! Vezi tu, noi, n'ar trebui să avem pentru noi înșine decât o dorință, iar pentru ceilalți foarte multă bună voință : așa scrie în cartea destinului. Așa este viața, ni s'a dat s'o trăim și trebuie la rândune să o dăm și altora.

Bourdel (care tot timpul l'a ascultat incremenit și cu ochii holbați). — Ești înspăimântător ! !

Périllot. — Așa crezi tu, fiindcă judeci cu stomacul. Ți-ar trebui și ție zece ani de filozofie liniștită, legat de acest pat, bolnav și suferind ca mine, ca să înțelegi toată școala vieții.

Bourdel. — Ia stăbeștemă cu școala vieții. Toate acestea nu sunt decât teorii, și chiar în teorie, indulgența ta n'are nici o scuză. Eu unul nu mă împac cu vederile tale, și pace. Ești un..... adio ! !

Trad. de Cornelia Ionescu

PREMIILE FILATELICE

ALE

UNIVERSULUI LITERAR

— Din 13 Maiu 1923 —

CUPON No. 3.